

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>. – Заголовок з екрана.
2. Шиян А.Г. Проблеми кримінального процесуального статусу запасного судді / А.Г. Шиян // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2014. – № 4. – С. 481–486.

Маценко Ю.В., студентка

Науковий керівник: Соболь О.І., к.ю.н.,

доцент кафедри кримінально-правових дисциплін
юридичного факультету

(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ)

АСПЕКТИ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА КОРУПЦІЙНІ ЗЛОЧИНИ

Для України питання корупції залишається однією з найактуальніших проблем сьогодення і для вирішення якої обрано складний шлях кардинальних реформ. Найголовнішим завданням зараз є вироблення в суспільстві та державі розуміння негативних наслідків корупції, нетерпимості до неї. Одним із основних чинників у цьому процесі є реформування антикорупційного законодавства нашої держави шляхом прийняття кримінальних законів та підзаконних актів, спрямованих на боротьбу з корупцією.

За останні декілька років прийнято низку законодавчих актів, які визначили докорінні перетворення, зокрема у кримінальному законодавстві. У примітці до ст. 45 Кримінального кодексу України (далі – КК України) «Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям» зазначено, що корупційними злочинами відповідно до цього Кодексу вважаються злочини, передбачені статтями 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357,

410, у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем, а також злочини, визначені статтями 210, 354, 364, 364-1, 365-2, 368–369-2 цього Кодексу [1].

Верховна Рада України прийняла Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення національного законодавства у відповідність зі стандартами Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією». Цим законом поняття «хабар» остаточно викреслено з кримінального законодавства України та замінено поняттям «неправомірна вигода». Відповідно до ст.1 Закону України «Про запобігання корупції», неправомірна вигода - грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав [2]. Законом також криміналізовано такі діяння, як «пропозиція надання неправомірної вигоди» та «прийняття пропозиції або обіцянки неправомірної вигоди». Документом також передбачено звільнення від кримінальної відповідальності за пропозицію чи обіцянку надання неправомірної вигоди будь-якому працівнику державного підприємства, установи чи організації (ч. 5 ст. 354 КК), де, зокрема зазначено, що особа, яка запропонувала, пообіцяла або надала неправомірну вигоду, звільняється від кримінальної відповідальності за злочини, передбачені статтями 354, 368-3, 368-4, 369, 369-2 цього Кодексу, якщо після пропозиції, обіцянки чи надання неправомірної вигоди вона - до отримання з інших джерел інформації про цей злочин органом, службова особа якого згідно із законом наділена правом повідомляти про підозру, - добровільно заявила про те, що сталося, такому органу та активно сприяла розкриттю злочину, вчиненого особою, яка одержала неправомірну вигоду або прийняла її пропозицію чи обіцянку. Зазначене звільнення не застосовується у разі, якщо пропозиція, обіцянка чи надання неправомірної вигоди були вчинені по відношенню до осіб, визначених у частині четвертій статті 18 цього Кодексу [3, с. 21], [1].

У зв'язку з цим, А. В. Боровик зазначає, що останні зміни в КК України щодо підстав звільнення від кримінальної відповідальності особи, яка вчинила активний підкуп (запропонувала, обіцяла або надала неправомірну вигоду спеціальному суб'єкту) свідчать про використання законодавцем такого незвичного прийому, як об'єднання їх усіх у п. 5 примітці ст. 354 КК України. Донедавна кожна стаття про підкуп та ст. 369 КК України містили частини, у яких були передбачені заохочувальні норми про звільнення надавача неправомірної вигоди від відповідальності за наявності певних умов. Сталися такі зміни: 1) часові рамки добровільної заяви від моменту повідомлення про підозру до моменту отримання інформації про цей злочин, а отже, ці межі істотно зменшилися; 2) з'явився обов'язок особи активно сприяти розкриттю злочину; 3) зникла підстава наявності вимагання щодо відповідної особи неправомірної вигоди.

Помітними є зміни підстав та обставин звільнення від кримінальної відповідальності за корупційні злочини (ст. 45–48 КК України). Тобто значна кількість зазначених обставин перестала застосовуватися щодо осіб, які вчинили корупційні злочини (у зв'язку з дійовим каяттям, примиренням винного з потерпілим, із передачею особи на поруки, зі зміною обстановки) [4, с. 30-32].

Також, особа підлягає звільненню від кримінальної відповідальності за корупційні злочини, лише за ст. 354, 368-3, 368-4, 369, 369-2 КК України, тобто за пропозицію чи обіцянку надання неправомірної вигоди. Що стосується статті 368 КК України «Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою», то за нього відповідно до чинного законодавства звільнення від кримінальної відповідальності не передбачається.

Таким чином, питанню корупції зараз приділяється велику увагу з боку держави, що виявляється насамперед у криміналізації деяких діянь, пов'язаних к корупцією, а також у посиленні законодавцем кримінальної відповідальності осіб винних у вчиненні корупційних злочинів.

Отже, можна зробити висновок, що Україна перебуває зараз в стані реформування антикорупційної політики держави, спрямованої на посилення боротьби з негативними проявами корупції.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
2. Закон України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 № 1700-VII III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
3. Леоненко І. Проблематика звільнення від кримінальної відповідальності за корупційні злочини / І. Леоненко // Віче. - 2013. - № 14. - С. 20-23.
4. Боровик А.В. Співвідношення спеціальних видів звільнення від кримінальної відповідальності за корупційні злочини в Україні з міжнародно-правовими стандартами / А. В. Боровик // Альманах міжнародного права. - 2015. - Вип. 10. - С. 29-36.

Мезенцева І.Є., к.ю.н., доцент,

старший викладач відділу підготовки прокурорів з нагляду за додержанням законів органами, які проводять досудове розслідування
(Національна академія прокуратури)

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДЕТЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРАКТИКА ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ (НА ПРИКЛАДІ США)

Приватна детективна діяльність своїм корінням сягає в далеке минуле: її витоки виявляють і в древніх прийомах і традиціях розшуку різних народів, і в деліктах римських преторів, і в діяльності середньовічної інквізиції. Дослідники стверджують, що зачатки розшукової справи і охоронної діяльності вперше з'явилися вже в IV ст. в канонічному праві [1, с. 9-18].